

Bácsalmási Portéka – önkormányzat, civilek és termelők példaértékű összefogása

Az ország számos településén találunk civil bevásárló közösségeket, többek között Nyíregyházán és Kecskeméten is. Ezeknek a közösségeknek fontos, hogy helyi és egyben egészséges élelmiszerhez jussanak, ismerjék a termelőt, az élelmiszer származását, előállításának menetét. Mindezt úgy, hogy a környezeti fenntarthatóságot is megőrizzék.

Sok önkormányzat működtet szociális szövetkezeteket, termel helyi élelmiszert, vág bele vállalkozásokba. Bácsalmáson is megtalálhatók ezek a kezdeményezések, azonban – egyedülálló módon – a helyi önkormányzat e folyamatokat összeköti és biztosítja az elosztáshoz szükséges infrastruktúrát a Bácsalmási Portéka Szatyorközösség számára. Induláskor hat helyi termelőt vontak be, akik húst, tejtermékeket, sajtokat, mézet, zöldeket, gyümölcsöt tettek a „szatyrokba”. Már a közösség megteremtésekor alapvető szándék volt, hogy a társaság valódi közösségalkotó erővel működjön, összefogva a helyi embereket, akiket szintén helyi termelők látnak el egészséges, mindenféle vegyszertől és

adalékanyagtól mentes élelmiszerekkel. Kezdetből fogva kimondott cél volt, hogy a bizonytalan eredetű és összetételű, kemikáliákat tartalmazó, multinacionális üzletláncok által forgalmazott élelmiszeripari termékek helyett ellenőrizhető, helyben, helyiek által előállított élelmiszerhez jussanak a bácsalmásiak. A kezdeményezés fontos előnye még, hogy a vásárlók lakó-

helyükhöz, munkahelyükhöz közel, percek alatt hozzájuthatnak a megrendelt áruhoz.

Grafikát is a szatyorkba!

Az átvételi pontok önkormányzati tulajdonú intézményekben, iskolákban és óvodákban vannak, de fontos átvételi pontja a helyi

közösségi művelődés alapintézménye, a Kulturális Központ is. Az intézmény más rendezvényein is támaszkodik a helyi termelőkre, akik az eseményeken rendszeresen megjelennek népszerűsítve az egészséges, helyi élelmiszereket. A számos gyerekprogramon a bácsalmási gyerekek helyi gyümölcsleveket, sajtokat, aszalt gyümölcsöket fogyaszthatnak, így gyerekkortól kezdve hatékonyabbá tehető az egészséges életmódra való nevelés, hiszen a mindenhol reklámozott cukros, sós, adalék- és pótanyagoktól hemzseggő rágcسالnivalók helyett már ebben a korban találkoznak az egészséges és nem utolsósorban helyi alternatívákkal.

Mindezekén túl maga az önkormányzat is feladatot vállal a helyi élelmiszerek termelésében. Számos programmal szervezi a termelést, fejleszti a helyi feldolgozást, mindezt környezetileg fenntartható módon és a hagyományokra alapozva. Manufaktúrális technológiával gyártott helyi termékek (krémek, lekvárok, savanyúságok, befőttek, szörpök, ivólevelek) érhetőek el a bácsalmási

siak számára, amelyek nem tartalmaznak tartósítószeret, mesterséges adalékanyagokat, csak helyben termelt friss zöldségeket vagy gyümölcsöket. Az országban található más szatyor közösségtől eltérően a „Bácsalmási Portéka” termelő tagjai között képzőművészek is találhatók, akik festményeket és grafikákat kínálnak a vásárlóknak.

Célok és szolgáltatások

A Bácsalmási Szatyor Közösség különböző célkitűzésekkel és szolgáltatásokkal segíti tagjait. Ezek között az egyik legfontosabb a helyi értékek feltárása és népszerűsítése, amelyeket pályázatokkal és a pályázati források felkutatásával valósítanak meg. A tagok számára az egyesület biztosítja a részvételi lehetőséget a közös nyertes projektekben. A hatékonyabb működéshez közös arculattal, marketinggel járul hozzá, megjelenést szervez webáruházban, termékkatalógusban, hírlevélben. Közös értékesítési lehetőségeket biztosít, és új értékesítési pontokat kutat fel. A szatyorközösség helyi termék kóstoló szervezésével népszerűsíti a termelők élelmiszereit, gondoskodik a termék- és csomagolásfejlesztésről valamint a tagokat érintő információk átadásáról.

A települési honlap mellett a közösség a Facebookon is megjelenik, önálló oldalán az egyesület hírei mellett – amelyek napi, heti aktualitások közzétételéből állnak – olvashatók az egészségmegőrzést szolgáló valamint a környezettudatosságot elmélyítő írások.

Saját boltból

A település élelmiszerellátását érintő fejlesztések egyik fontos eleme, hogy a Szatorközösség által biztosított időszakos elosztás mellett a település saját, helyi árakra szakosodott, állandó nyitva tartást biztosító bolttal is rendelkezik, Egészséges Bácsalmásért Mintabolt néven. A bolt kizárólagosan helyi terményeket, zöldséget, gyümölcsöt, mézeket, szörpöket, gyümölcsleveket, zöldségkrémeket, szárított gyümölcsöt, gyümölcs-csipszeket forgalmaz.

2013 óta a Bácsalmásért Szociális Szövetkezet is segíti a helyi termékek ügyét, ez az a szervezet, amely a Bácsalmási Portéka Szatorközösség működését biztosítja. Az önkormányzati alapítású szociális szövetkezetben érnek össze az önkormányzati és a civil fejlesztői erőforrások.

A valóban életképes és fenntartható helyi gazdálkodás, a pályázati források megszűnése után is fenntartható működést szolgálja a Bácsalmási Zöldség-Gyümölcs Feldolgozó Üzem. Ebben a helyi hagyományokon, erőforrásokon alapuló innováció példaértékű. A közel száz receptúra kidolgozá-

sánál az elsődleges szempont az volt, hogy olyan technológiát alkalmazzanak, amihez nincs szükség tartósítószerre, mesterséges szín- és adalékanyagokra. A receptek között olyan különlegességeket találunk, mint például a rendkívül egészséges cékla- és hagymakrém vagy a mai igényeknek megfelelő pizza krém. A gyümölcsstermesztés jövedelmezőségét biztosítják a különböző szörpök és gyümölcslevek. A termékkör kidolgozásánál fontos szerepet játszott, hogy a bácsalmási gyerekek rendszeresen egészséges élelmiszerhez jussanak, a termékek pedig a közétkeztetési szabályoknak is megfeleljenek. Ezért a savanyúságaik nem túl sósak, nem túl ecetesek.

A teljes önellátásért

Az együttműködés, a munka állandó és fontos része a folyamatos fejlesztés, visszacsatolás, az igényeknek való megfelelés. Az eltelt években az önkormányzati kertészet terményei mellett fokozatosan több östermelőt is bevontak a körbe, ezzel is erősítve a település gazdaságát, növelve a helyi életesélyt és a település megtartó erejét. Összességében Bácsalmás mint saját kultúrájára alapozó, innovatív település jelenik meg a látogató szeme előtt. Mindezekben a kezdeményezésekben példaértékű az önkormányzati, a civil- és a versenyszféra együttműködése. A pályázati támogatások befektetéseként jelennek meg, valódi, hosszú távon is működő tevékenységet eredményezve. A település az önellátás rendszerének kiteljesítésén dolgozik, ahol kört alkot a termelés, feldolgozás és kereskedelem. Mindezek mellett a rendelkezésre álló közösségi erőforrásokat hatékonyan használják fel, az intézményeket új, a település számára fontos, napi életvitelhez szükséges funkciókkal bővítik, a helyi közművelődési feladatellátó szervezet is aktívan bekapcsolódik a folyamatba. Infrastruktúrája mellett a közösségek szervezésével, erősítésével is segíti a település helyi hagyományokon alapuló kulturális, gasztronómiai tartalmú gazdaságfejlesztését.

PETŐFI SÁNDOR közművelődési szakember. 2005 és 2013 között a Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Intézet munkatársa. A megyei feladatellátás során részt vett humán erőforrás-fejlesztésben, NKA pályázatok tervezésében, végrehajtásában, amatőr művészeti rendezvények megvalósításában. Tervezte és működtette a Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Intézet honlapját, szerkesztette az információs kiadványát. Feladatai közé tartozott Európai Unió pályázatok tervezése, elkészítése, pályázati munka koordinálása, irányítása, jelentések, pályázati dokumentáció készítése. 2013 óta módszertani referens a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Irodájában.